

اتیولوژی زردی کدوئیان در استان بوشهر*

Etiology of cucurbit yellows in the Boushehr Province, Iran

طیبه کشاورز و کرامت‌اله ایزدپناه**

بخش گیاهپزشکی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شیراز

پذیرش ۸۴/۱/۳۱

دریافت ۸۲/۴/۱۸

چکیده

زردی یکی از بیماریهای متداول خربزه، خیارچنبر، کدو و سایر انواع کدوئیان در استان بوشهر است. بیماری ابتدا بصورت لکه‌های زرد در برگها نمایان می‌شود و سپس توسعه یافته قسمت عمده یا تمام پهنک را فرا می‌گیرد. شدت زردی از برگ‌های جوان به طرف برگ‌های قدیمی افزایش می‌یابد. هدف از تحقیق حاضر مطالعه اتیولوژی این بیماری بود.

در آزمایش‌های مقدماتی سرولوژیکی، عصاره گیاهان مبتلا با آنتی‌سرم ویروس‌های گزارش شده از منطقه (ویروس موزائیک هندوانه، ویروس موزائیک خیار و ویروس موزائیک کدو) بدون واکنش بود. در عین حال الکترون میکروسکوپی عصاره تغلیظ شده وجود پیکره‌های رشته‌ای را در گیاهان مبتلا نشان داد. ویروس همراه با زردی در شرایط گلخانه با مایه‌زنی مکانیکی عصاره گیاهان آلوده و یا تزریق آن به ساقه انواع کدوئیان انتقال نیافت ولی دو جمعیت محلی و غیر محلی مگس سفید (*Bemisia tabaci*) قادر بودند پس از تغذیه از

* بخشی از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نگارنده اول ارائه شده به دانشگاه تربیت‌مدرس با

حمایت قطب علمی ویروس شناسی

** مسئول مکاتبه

گیاهان مبتلا، عامل بیماری را به گیاهچه‌های سالم کدوئیان انتقال دهند و موجب بروز علائم تیپیک بیماری شوند.

واکنش زنجیره‌ای پلی‌مرز (RT-PCR) با آغازگرهای اختصاصی ویروس کوتولگی زرد کدوئیان (*Cucurbit yellow stunting disorder virus, CYSDV*) منجر به تکثیر قطعه مورد انتظار شد. براساس نوع علائم، مورفولوژی پیکره، عدم انتقال مکانیکی و انتقال با مگس سفید و واکنش زنجیره‌ای پلی‌مرز، ویروس همراه با زردی کدوئیان در استان بوشهر ویروس کوتولگی زرد کدوئیان (CYSDV) از اعضاء جنس *Crinivirus* (تیره *Closteroviridae*) تشخیص داده شد. سایر ویژگی‌های این ویروس تحت مطالعه است.

واژه‌های کلیدی: زردی کدوئیان، ویروس‌های کدوئیان، کوتولگی زرد کدوئیان، کلستروویروس، کراینی ویروس

منابع

جهت ملاحظه به صفحات (107-121) متن انگلیسی مراجعه شود.

نشانی نگارندگان: طیبه کشاورز و کرامت‌اله ایزدپناه بخش گیاهپزشکی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شیراز